

Postępowanie administracyjne w zakresie hydrogeologii

Agata Spiżewska
Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

W prezentacji użyto następujące skróty:

- PGiG – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1072 ze zm.);
- KPA – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.);
- UOOŚ – ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2022 poz. 1029);
- PRG – projekt robót geologicznych;
- RP – Rzeczpospolita Polska;
- MŚ – Minister Środowiska;
- MKiŚ – Minister Klimatu i Środowiska;
- RM – Rada Ministrów.

Projekt robót geologicznych, dokumentacja

Art. 161 PGiG - Właściwość organu

Kompetencje dorozumiane – **marszałek**

Do starosty, jako organu administracji geologicznej pierwszej instancji, należą sprawy związane z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi, dot.:

- 1) ujęć wód podziemnych, **których przewidywane lub ustalone** zasoby nie przekraczają 50 m³/h;
- 2) odwodnień budowlanych o wydajności nieprzekraczającej 50 m³/h;
- 4) robót geologicznych wykonywanych w celu wykorzystywania ciepła ziemi;

Właściwość organu

3) warunków hydrogeologicznych w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie, dotyczących inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może być wymagany, z wyłączeniem przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody lecznicze oraz ponadwojewódzkich inwestycji liniowych.

Właściwość organu

Do ministra właściwego do spraw środowiska, jako organu administracji geologicznej pierwszej instancji, należą sprawy związane z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi, dot.:

- 1) określania warunków hydrogeologicznych w związku z projektowaniem odwodnień złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1;
- 2) określania warunków hydrogeologicznych w związku z włączaniem do górotworu wód pochodzących z odwodnień, wód złożowych powstałych przy wydobywaniu kopalin j.w., oraz wód złożowych z podziemnych magazynów węglowodorów;
- 3) regionalnych badań hydrogeologicznych;
- 4) określania warunków hydrogeologicznych w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych;

Właściwość organu

- 5) określania warunków hydrogeologicznych oraz geologiczno-inżynierskich dla potrzeb podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji albo podziemnego składowania odpadów;
- 6) określania warunków hydrogeologicznych na potrzeby poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 7) obiektów budownictwa wodnego o wysokości piętrzenia przekraczającej 5 m.

Wyłączenie (art. 3 PGiG) - Ustawy nie stosuje się do:

- korzystania z wód w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami;
- wykonywania wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykorzystania ciepła Ziemi, poza obszarami górnictwami;
- wykonywania wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę poza obszarami górnictwami utworzonymi w celu wykonywania działalności metodą otworów wiertniczych;
- badań naukowych i działalności dydaktycznej, prowadzonych bez wykonywania robót geologicznych.

Piezometry – sposób postępowania z projektami robót geologicznych i dokumentacjami wykonawczymi

- Dwie możliwości prowadzenia postępowania administracyjnego, zmierzającego do realizacji piezometrów.
- Właściwość organów.

Obowiązek wykonania piezometrów może wynikać m.in. z dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym :

- wykonywaniem odwodnień w celu wydobywania kopalin;
- wykonywaniem przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie;
- składowaniem odpadów na powierzchni.

Piezometry

W części tekstowej przedmiotowych dokumentacji autor zaleca (lub nie) wykonanie dalszych badań hydrogeologicznych związanych z odwadnianiem złoża oraz prowadzenia obserwacji i pomiarów zwierciadła wód podziemnych lub zaleca **prowadzenie monitoringu jakości wód podziemnych** (rozporządzenie MŚ z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 2033)).

Jeżeli z takiej dokumentacji będzie wynikało, że należy wykonać piezometry, to należy sporządzić PRG, wynikiem którego będzie dodatek do dokumentacji j.w.

Piezometry PSH – nie ma umocowania prawnego jak postępować i jaki rodzaj dokumentacji wynikowej sporządzić. W większości przypadków – PRG zatwierdza marszałek, a wynikiem jest dokumentacja sporządzona na podstawie rozporządzenia MKiŚ z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie innych dokumentacji geologicznych (Dz.U. z 2020 poz. 2449).

Cel robót geologicznych (sposób postępowania administracyjnego) dwa tryby postępowania z PRG:

- zatwierdzenie projektu robót w drodze decyzji (art. 80 PGiG);
- zgłoszenie projektu robót staroście (art. 85 PGiG).

Projekt robót geologicznych nie wymaga zatwierdzenia, jeżeli roboty geologiczne obejmują:

- 1) wiercenia w celu wykorzystania ciepła Ziemi albo
- 2) wykonywanie wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę na obszarach górniczych utworzonych w celu wykonywania działalności metodą otworów wiertniczych.

Projekty podlegające zgłoszeniu – konieczność oczekiwania wnioskodawcy 30 dni na informację od administracji geologicznej ?

Czy jest możliwość wcześniejszej informacji wnioskodawcy, że organ administracji nie wnosi sprzeciwu ?

Rozpoczęcie robót geologicznych może nastąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia przedłożenia projektu robót geologicznych starosta, w drodze decyzji, nie zgłosi do niego sprzeciwu. Starosta może zgłosić sprzeciw, jeżeli:

- 1) sposób wykonywania zamierzonych robót geologicznych zagraża środowisku;
- 2) projekt robót geologicznych nie odpowiada wymaganiom prawa.

Projekt robót geologicznych, wynikiem którego będzie sporządzenie więcej niż 1 dokumentacji wynikowej

Jeżeli jest zachowana właściwość organu administracji geologicznej nic nie stoi na przeszkodzie wykonania jednego projektu, wynikiem którego będzie więcej niż jedna dokumentacja geologiczna.

Przykłady

1. PRG, którego wynikiem będzie dokumentacja geologiczno-inżynierska oraz dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie, dotyczących inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może być wymagany.

2. PRG opracowany dla likwidacji studni i wykonania otworu zastępczego za nią lub dodatkowej studni ujęcia wielootworowego. Jego wynikiem może być tylko dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej (w którym zostaną zestawione wyniki wszystkich robót), jak również dokumentacja z likwidacji otworu.
3. PRG na poszukiwanie złoża, lub rozpoznanie złoża w nowych granicach oraz badania hydrogeologiczne – dla określenia warunków hydrogeologicznych celem odwodnienia tego złoża.

Ocena formalna wniosku (projekt i dokumentacja);

Braki formalne np.:

- dot. ilości egz. opracowania,
- w przypadku projektu - niespełnienie wymagań art. 80 ust 2 ustawy (informacja o prawach, jakie przysługują wnioskodawcy do nieruchomości, w granicach której mają być wykonywane roboty);
- brak opłaty skarbowej za wydanie decyzji lub za pełnomocnictwo;
- np. brak pełnomocnictwa;
- brak własnoręcznego podpisu wnioskodawcy.

Wezwanie w trybie art. 64 Kpa, termin na uzupełnienie braków – nie krótszy niż 7 dnia, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania.

Pozostawienie podania bez rozpoznania ma zatem charakter czynności materialno-technicznej, o której podjęciu organ zawiadamia stronę w formie pisma informacyjnego.

Ocena merytoryczna projektu

Podstawa prawna:

- art. 79, 80, 80a, 85, 85aa PGiG,
- rozporządzenie MŚ z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów robót geologicznych, w tym robót, których wykonywanie wymaga uzyskania koncesji (Dz. U. Nr 288, poz. 1696 ze zm.).

Przede wszystkim oceniamy czy rodzaj, zakres i sposób wykonania robót odpowiada celowi robót geologicznych, art. 80 ust. 7 pkt 3 PGiG;

Czy organ administracji geologicznej może ingerować w treść projektu ?

- oceniamy opracowanie pod kątem wymagań ochrony środowiska, z uwagi na art. 80 ust. 7 pkt 1 (odmowa zatwierdzenia);
- badamy zgodności PRG z przepisami prawa – ustawą PGiG oraz rozporządzeniem, art. 80 ust. 7 pkt 2 (odmowa zatwierdzenia);
- ingerencja w przypadku, kiedy realizacja robót nie pozwoli na sporządzenie dokumentacji wynikowej zgodnie z wymaganiami określonymi rozporządzeniem MŚ z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2033) lub rozporządzeniem MKiŚ z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie innych dokumentacji geologicznych (Dz. U. z 2020 poz. 2449), art. 80 ust. 7pkt. 2 PGiG.

Ocena merytoryczna projektu

Przykład oceny: czy rodzaj, zakres i sposób wykonania robót odpowiada celowi robót geologicznych ? (art. 80 ust. 7 pkt 3);

PRG dla rozpoznania warunków hydrogeologicznych pod budowę nowej kwatery składowiska

W tym przypadku badamy zgodność zaprojektowanych robót geologicznych z możliwością sporządzenia poprawnej dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym składowaniem odpadów na powierzchni, która uwzględni nie tylko § 15 rozporządzenia w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, ale również rozporządzenia MŚ z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r. poz. 523 ze zm.).

Ocena merytoryczna projektu

Przy ocenie projektu zwracamy uwagę w szczególności na:

- Lokalizacja otworów hydrogeologicznych - względy prawne są czy nie ?, ich ilość i głębokość (odstępstwo od metrażu);
- Rozdział w części tekstowej opracowania, w przypadku projekt robót, dla którego nie stosujemy planu ruchu zakładu górniczego;
- Wykonywanie robót geologicznych, które są przedsięwzięciem w rozumieniu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (UOOŚ) lub zlokalizowane są w obszarze Natura 2000.

Lokalizacja ujęcia

Do dnia 28.06.2015r. budowa studni podlega również pod ustawę Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1409 ze zm.). Dotychczas wykonywanie ujęć wód podziemnych (jako obiektu budowlanego) wynikało, z art. 29 ust. 2 pkt 10 Prawa budowlanego, w którym to ustawodawca zwolnił z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę ujęcia wód śródlądowych powierzchniowych o wydajności poniżej 50 m³/h, a pominął w tym przepisie wykonywanie ujęć wód podziemnych, czyli studni. W tym przepisie w odniesieniu do ujęć wód podziemnych zwolniono jedynie z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę wykonanie obudowy ujęcia wód podziemnych (istniejących). Pozwolenie na budowę było więc konieczne w przypadku wykonywania ujęć wód podziemnych, bez względu na głębokość i wydajność.

Lokalizacja ujęcia

Po zmianie art. 29 ust. 2 pkt 10 i zapisów art. 30 Prawa budowlanego, od wskazanej daty - 28.06.2015r. wykonanie ujęcia wód podziemnych i jego obudowy nie podlegała pod przepisy przedmiotowej ustawy.

Brak orzecznictwa w tym zakresie po zmianach Prawa budowlanego. Wymogi prawne w zakresie lokalizacji studni głębinowej wg danych literaturowych i wyjaśnień w programach prawnych typu Lex, Legalis wskazuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U.2022. poz. 1225), jako kreujące pewne wymogi w tym zakresie.

Rozdział 6 Studnie ww rozporządzenia:

§ 31. 1. Odległość studni dostarczającej wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, **niewymagającej, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony ujęć i źródeł wodnych, ustanowienia strefy ochronnej**, powinna wynosić – licząc od osi studni – co najmniej:

1) do granicy działki – 5 m;

Lokalizacja ujęcia

- 2) do osi rowu przydrożnego – 7,5 m;
 - 3) do budynków inwentarskich i związanych z nimi szczelnych silosów, zbiorników do gromadzenia nieczystości, kompostu oraz podobnych szczelnych urządzeń – 15 m;
 - 4) do najbliższego przewodu rozsączającego kanalizacji indywidualnej, jeżeli odprowadzane są do niej ścieki oczyszczone biologicznie w stopniu określonym w przepisach dotyczących ochrony wód – 30 m;
 - 5) do nieutwardzonych wybiegów dla zwierząt hodowlanych, najbliższego przewodu rozsączającego kanalizacji lokalnej bez urządzeń biologicznego oczyszczania ścieków oraz do granicy pola filtracyjnego – 70 m.
2. Dopuszcza się sytuowanie studni w odległości mniejszej niż 5 m od granicy działki, a także studni wspólnej na granicy dwóch działek, pod warunkiem zachowania na obydwu działkach odległości, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5.

Lokalizacja ujęcia

Cytowane jest również rozporządzenie Ministra Gospodarki (Dz.U. z 2014r., poz 812) z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi.

§ 44.

1. Otwór wiertniczy lokalizuje się co najmniej w odległości:
 - 1) 50 m od obiektów z ogniem otwartym, przy robotach wiertniczych w celu poszukiwania, rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego lub wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż, a także w rejonach o przewidywanym występowaniu w górotworze nagromadzeń gazów palnych;
2. wynoszącej 1,5 wysokości wieży wiertniczej lub masztu od linii kolejowych, kanałów i zbiorników wodnych, rzek, dróg publicznych, zabudowań, z tym że odległość od napowietrznych linii wysokiego napięcia wynosi 1,5 wysokości wieży lub masztu, lecz nie mniej niż 30 m.

Lokalizacja ujęcia

3. Odległości, o których mowa w ust. 1, mogą być zmniejszone przez kierownika ruchu zakładu, w przypadkach uzasadnionych warunkami techniczno-ruchowymi.

4. Kierownik ruchu zakładu zawiadamia właściwy organ nadzoru górniczego o zmniejszeniu odległości przed rozpoczęciem robót przygotowawczych lub montażowych.

Powyższe wskazuje, że jeżeli wykonanie ujęcia (o głębokości do 100 m) nie będzie podlegało pod przepisy dotyczące zakładu górniczego i jego ruchu oraz ratownictwa górniczego, to nie stosujemy przedmiotowego rozporządzenia ? (art. 86 PGiG).

Projekt robót, dla którego nie stosujemy planu ruchu zakładu górniczego

Kryterium – głębokość otworu

Zgodnie z rozporządzeniem MŚ z dnia 20 grudnia 2011r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów robót geologicznych, w tym robót, których wykonywanie wymaga uzyskania koncesji (Dz. U. Nr 288, poz. 1696 ze zm.),

§ 5. W przypadku robót geologicznych, do których nie stosuje się przepisów w sprawie planów ruchu zakładu górniczego, projekt, poza wymaganiami wymienionymi w § 1, zawiera, w zależności od zakresu robót geologicznych przewidzianych do wykonania w tym projekcie, **opis przedsięwzięć technicznych, technologicznych i organizacyjnych, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska.**

W rozdziale takim winny znaleźć się zapisy dot. bezpiecznego prowadzenia robót geologicznych.

Roboty wiertnicze winny być wykonywane zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie BHP oraz wymaganiami ochrony środowiska, uwzględniając: bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo higieny pracy, ochronę środowiska, zapobiegania szkodom i ich naprawie.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego należy zabezpieczyć teren prowadzonych robót przed dostępem osób postronnych.

Realizacja prac wiertniczych winna być prowadzona zgodnie z instrukcją obsługi urządzenia dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy załogi wiertniczej. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za bezpieczeństwo załogi jest kierownik zespołu wiertniczego, który przed rozpoczęciem robót wiertniczych zobowiązany jest do sprawdzenia stanu technicznego wiertnicy.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska w czasie wykonywania robót należy podjąć następujące przedsięwzięcia organizacyjne, techniczne i technologiczne:

- urządzenie wiertnicze powinno być kierowane przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia,
- pracownicy zatrudnieni przy wierceniu powinni przejść przeszkolenie wstępne i okresowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- każdy pracownik powinien otrzymać odzież ochronną i roboczą oraz sprzęt ochrony osobistej,
- w zakresie ochrony środowiska, a szczególnie dla ochrony wód podziemnych, w tym wypadku szczególnie narażonych na zanieczyszczenia, oleje i smary używane na wiertnicy powinny być przechowywane w szczelnych naczyniach i używane z maksymalną ostrożnością, dla zabezpieczenia przed rozlaniem.

Dla zapewnienia ochrony środowiska należy podjąć następujące przedsięwzięcia:

- wiercenia prowadzone powinny być sprzętem sprawnym technicznie, co wykluczy potencjalną możliwość skażenia gruntu produktami ropopochodnymi,
- w przypadku ewentualnej awarii, gdy dojdzie do wycieku produktów ropopochodnych bezzwłocznie strefę wycieku należy zabezpieczyć, posypać sorbentem lub piaskiem i cały skażony grunt wywieźć do utylizacji,
- tankowanie urządzeń odbywać się będzie na stacji paliw lub na miejscu wierceń w sposób wykluczający rozlewanie paliwa,
- po zakończeniu prac wiertniczych teren zostanie uporządkowany i przywrócony do stanu poprzedniego.

Dla zachowania bezpieczeństwa powszechnego przewiduje się sprawdzenie terenu przed rozpoczęciem prac wiertniczych w zakresie podziemnego uzbrojenia, a w szczególności przebiegu kabli energetycznych.

Wykonywanie robót geologicznych, które są przedsięwzięciem w rozumieniu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (UOOŚ) lub zlokalizowane są w obszarze Natura 2000

§ 3 pkt 43 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019, poz. 1839) kwalifikuje do przedsięwzięć:

Pkt 43 - **wiercenia wykonywane w celu:**

b) zaopatrzenia w wodę, z wyłączeniem wykonywania ujęć wód podziemnych o głębokości mniejszej niż 100 m;

Pkt 44 poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin (nie dot. Hydrogeologii):

a) na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej,

c) **wykonywane metodą otworów wiertniczych o głębokości większej niż 1000 m:**

- w strefach ochronnych ujęć wody,
- na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 i 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- w odniesieniu do złóż gazu łupkowego.

*Formami ochrony przyrody są zgodnie z art. 6 Ustawy o ochronie przyrody są: **1)parki narodowe; 2)rezerваты przyrody; 3)parki krajobrazowe; 5)obszary Natura 2000.***

Rozporządzenie to **zalicza do przedsięwzięć niektóre niekoncesjonowane wiercenia, a więc prowadzone na podstawie projektu robót geologicznych.** W świetle ustawy UOOŚ powinno to oznaczać, że elementem wniosku o zatwierdzenie projektu robót geologicznych jest decyzja środowiskowa, która może być poprzedzona oceną oddziaływania na środowisko.

Tak jednak nie jest, co stanowi konsekwencję wadliwego wdrożenia dyrektywy 2011/92 w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

Przykład jak ustawodawca wdraża ww. dyrektywę (w miarę potrzeb – w kolejnej prezentacji).

prof. dr hab. Aleksander Lipiński; grudzień, 2021 r. w swoim stanowisku wskazał:

Do czasu zmiany stanu prawnego oznacza to konieczność bezpośredniego stosowania dyrektywy; w konsekwencji decyzja środowiskowa powinna być wydana bezpośrednio na podstawie dyrektywy i wspomnianego rozporządzenia. **Jeżeli organ administracji geologicznej uzna, że dane roboty geologiczne są przedsięwzięciem „mogącym potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko”, elementem wniosku o zatwierdzenie projektu robót geologicznych musi być decyzja środowiskowa.** Jej treść jest wiążąca dla decyzji o zatwierdzeniu projektu robót geologicznych, a jako podstawę prawną decyzji zatwierdzającej oprócz Prawa geologicznego i górniczego należy powołać dyrektywę 2011/92.

W odniesieniu do robót geologicznych, które nie są zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a są wykonywane poza obszarem Natura 2000 lub w obszarze, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony, ale które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, możemy zastosować art. 96 UOOŚ.

W praktyce o potrzebie oceny na obszar Natura 2000 rozstrzyga regionalny dyrektor ochrony środowiska (art. 96-101 UOOŚ).

Organ administracji geologicznej **jest obowiązany do rozważenia**, przed wydaniem decyzji czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

Ustalamy czy dla danego obszaru Natura 2000 jest plan zadań ochronnych. Jeśli jest to zwracamy szczególną uwagę na identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

Jeżeli uznamy, że przedsięwzięcie, może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, **wydajemy postanowienie (wstrzymuje bieg terminów) w sprawie nałożenia obowiązku przedłożenia właściwemu miejscowo regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska:**

- 1) kopii wniosku o wydanie decyzji,
- 2) karty informacyjnej przedsięwzięcia;
- 3) poświadczonej przez właściwy organ kopii mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- 4) w przypadku przedsięwzięć realizowanych na terenie o powierzchni powyżej 10 ha, zamiast kopii mapy, o której mowa w pkt 3 – mapy przedstawiającej dane sytuacyjne i wysokościowe sporządzonej w skali umożliwiającej szczegółowe przedstawienie przebiegu granic terenu, którego dotyczy wniosek, oraz obejmującej obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

Wezwanie

do uzupełnienia wniosku o zatwierdzenie projektu i dokumentacji, w przypadku kiedy konieczna jest zmiana, poprawa lub uzupełnienie opracowania.

Czynność na podstawie art. 50 KPA ?

Jeśli strona nie zdecyduje się na zmianę projektu – zawiadomienie o zakończeniu postępowania z informacją na podstawie art. 79a KPA o możliwości wydania decyzji niezgodnej z wnioskiem strony. Wnioskodawca w tym czasie ma możliwość na modyfikację projektu. W przypadku, gdyby strona nie zgadzała się z uwagami podniesionymi przez organ może wnieść odwołanie do organu drugiej instancji.

Postępowanie administracyjne w sprawie zatwierdzenia projektu

Art. 80 ust. 3 PGiG; Stronami postępowania o zatwierdzenie projektu robót geologicznych są właściciele (użytkownicy wieczystości) nieruchomości gruntowych, w granicach których mają być wykonywane roboty geologiczne. Przepisy art. 41 stosuje się odpowiednio.

Strony ustala organ administracji geologicznej (dane z ewidencji gruntów i budynków pozyskujemy przez złożenie wniosku do właściwego starosty prowadzącego rejestr publiczny). Wzór wniosku: załącznik do rozporządzenia RM z dn. 27 września 2005r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu udostępnienia danych zgromadzonych w rejestrze publicznym (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 29).

Wykonywanie robót geologicznych na podstawie projektu robót geologicznych nie może naruszać praw właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości (art. 85 b PGiG).

Opinia/uzgodnienie właściwego organu

Uzgodnienie – wynikające z art. 8 PGiG (Decyzje wydawane na podstawie ustawy, które dotyczą morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego oraz pasa nadbrzeżnego, wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego urzędu morskiego).

Opinia – wynikająca z art. 80 ust. 5 PGiG - Zatwierdzenie projektu robót geologicznych wymaga opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce wykonywania robót geologicznych.

Organ współdziałający zajmuje stanowisko na wniosek organu administracji geologicznej. Elementem tego wniosku musi być projekt rozstrzygnięcia tj. decyzji (art. 9 ust. 1 PGiG). Organ współdziałający ma 14 dni na wyrażenie opinii, opinia nie wiąże organu administracji geologicznej, jeśli się nie przychylamy do stanowiska opiniującego – decyzja zatwierdzająca projekt musi zawierać uzasadnienie.

Decyzja (zatwierdzająca lub odmawiająca zatwierdzenia)

Decyzję wydajemy zawsze po zawiadomieniu o zakończeniu postępowania – art. 10 KPA.

Organ administracji geologicznej odmawia zatwierdzenia projektu robót geologicznych, jeżeli:

- 1) projektowane roboty geologiczne naruszałaby wymagania ochrony środowiska;
- 2) projekt robót geologicznych nie odpowiada wymaganiom prawa;
- 3) rodzaj i zakres projektowanych robót geologicznych oraz sposób ich wykonania nie odpowiadają celowi tych robót.

Zmiany projektu robót geologicznych dokonuje się przez sporządzenie dodatku, który podlega zatwierdzeniu w drodze decyzji (art. 80a PGiG). Do postępowania w sprawie zatwierdzenia dodatku do projektu robót geologicznych przepisy art. 80 ust. 2-5 oraz 7 i 8 stosuje się odpowiednio (dot. stron postępowania, opiniowania, odmowy jego zatwierdzenia i doręczenia decyzji).

Termin

na jaki zatwierdzamy (przyjmujemy) projekt robót geologicznych.

Projekt zatwierdza się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 5 lat, w zależności od zakresu i harmonogramu zamierzonych robót geologicznych (art. 80 ust. 6 PGiG).

Projekty podlegające zgłoszeniu – ustawa nie wskazuje w jakim terminie mogą być wykonywane. Należy zwrócić szczególną uwagę na propozycje dot. przewidywanego terminu rozpoczęcia i zakończenia robót w całościowym harmonogramie robót w projekcie. Jeśli ustawa nie wskazuje terminu to nie oznacza, że projekt może być realizowany w dowolnym czasie.

Czas musi być szczegółowo określony w tym projekcie.

Doręczenie decyzji, pouczenie

Organ administracji geologicznej, który zatwierdził projekt robót geologicznych, niezwłocznie doręcza kopię decyzji właściwym miejscowo organom administracji geologicznej oraz nadzoru górniczego (art. 80 ust. 8 PGiG).

Pouczenie dotyczące:

- możliwości odwołania,
- konieczności zgłoszenia robót geologicznych, poboru próbek,
- dokonania zgłoszenia w Zarządzie Zlewni (pompowanie otworu) – niedopuszczalne !!!

Pompowanie otworu jest elementem robót geologicznych dopuszczone przez zatwierdzenie/zgłoszenie tego projektu.

Prawo wodne – art. 7 ust. 1: W zakresie uregulowanym przez Prawo geologiczne i górnicze przepisów Prawa wodnego ustawy nie stosuje się do:

- 1) poszukiwania i rozpoznawania wód podziemnych;
- 2) solanek, wód leczniczych oraz termalnych.

Dokumentację hydrogeologiczną sporządza się w celu (art. 90 PGiG):

- 1) **ustalenia zasobów oraz właściwości wód podziemnych;**
- 2) **określenia warunków hydrogeologicznych** związanych z zamierzonym:
 - a) wykonywaniem odwodnień w celu wydobywania kopalin,
 - b) włączaniem wód do górotworu,
 - c) wykonywaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi,
 - d) wykonywaniem przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie,
 - e) podziemnym bezzbiornikowym magazynowaniem substancji lub podziemnym składowaniem odpadów,
 - f) składowaniem odpadów na powierzchni,
 - g) ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych,
 - h) zakończeniem lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych,
 - i) podziemnym składowaniem dwutlenku węgla.

Dokumentacje hydrogeologiczne związane

z ujęciami wód podziemnych (art. 90 ust. 1 pkt 1):

- dokumentacje nowych ujęć, w tym dokumentowanie zasobów ujęć pracujących okresowo (ppoż, nawadnianie upraw);
- dodatki do istniejących dokumentacji lub dokumentacja z likwidacji ujęcia (podział ujęcia, wykonanie dodatkowego otworu hydrogeologicznego, likwidacja ujęcia lub jednego z wielu otworów na ujęciu, weryfikacja zasobów, ustalanie stref ochronnych ujęć);
- dokumentowanie zasobów w zasięgu obszaru zasobowego innego ujęcia lub leja depresji innej studni (ustalanie zasobów lub wydajności eksploatacyjnej, różnica pojęć);

Szczegółowy zakres dokumentacji hydrogeologicznej określa rozporządzenie MŚ z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2033).

Ustawa PGiG i rozporządzenie nie wskazują realnego uprawnienia dla administracji geologicznej umożliwiającego nałożenie obowiązku wykonania dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej, pomimo zapisu art. 93 ust. 5 PGiG „W przypadku stwierdzenia istotnych różnic między dokumentacją geologiczną, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 1-3, a stanem rzeczywistym, w tym warunkami zagospodarowania wód podziemnych, właściwy organ administracji geologicznej może, w drodze decyzji, nakazać zmianę dokumentacji geologicznej, a w razie potrzeby - wykonanie dodatkowych prac geologicznych. Decyzja ta określa termin przedłożenia dodatku do dokumentacji geologicznej”.

Przesłanką nakazu określonego w art. 93 ust. 5 pr.g.g. jest „stwierdzenie istotnych różnic między dokumentacją geologiczną, a stanem rzeczywistym”.

Inna dokumentacja geologiczna

Dokumentację geologiczną, inną niż geologiczna złoża kopaliny, z wyłączeniem złoża węglowodorów, geologiczno-inwestycyjna złoża węglowodorów, hydrogeologiczna, geologiczno-inżynierska, sporządza się w przypadku:

- 1) **wykonywania prac geologicznych niekończących się udokumentowaniem zasobów złoża kopaliny lub zasobów wód podziemnych;**
- 2) wykonania otworu wiertniczego w celu rozpoznania budowy głębokiego podłoża, niezwiązanego z dokumentowaniem złóż kopaliny;
- 3) **wykonywania prac geologicznych w celu wykorzystania ciepła Ziemi;**
- 4) **likwidacji otworu wiertniczego;**
- 5) wykonywania badań geofizycznych w celu zbadania struktur geologicznych związanych z występowaniem złóż węglowodorów;
- 6) wykonywania prac geologicznych z zastosowaniem metod geofizycznych w granicach obszarów morskich RP albo w celu rozpoznania budowy głębokiego podłoża (art. 92 PGiG).

Inna dokumentacja geologiczna

Inna dokumentacja geologiczna przedkładana jest organowi administracji geologicznej **celem archiwizacji**.

Co w przypadku, kiedy nie spełnia ona wymagań rozporządzenia MKiŚ z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie innych dokumentacji geologicznych (Dz. U. z 2020 poz. 2449) ? Czy organ powinien przyjąć do archiwum dokumentację, która nie spełnia wymagań ww. rozporządzenia?

Nie można zarchiwizować takiej dokumentacji, która nie jest sporządzona zgodnie z przepisami prawa.

Wezwanie do uzupełnienia na podstawie KPA. Przepis KPA zależy, jakie są to wady (braki) dokumentacji.

Problemy na etapie dokumentowania:

- Wyznaczanie obszaru zasobowego lub strefy ochronnej w oparciu o aktualny pobór wody (często również dopuszczalne pobory z pozwoleń wodnoprawnych), a nie zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia.
- Dowolnie stosowana metodyka próbnych pompowań, krótkotrwałe pompowanie oczyszczające, często zły dobór pompy;
- Brak obserwacji sąsiednich ujęć wód podziemnych, a nawet studni ujęcia wielootworowego przy realizacji robót – czy można obserwować studnię, czy jest do nie dostęp, winno być wyjaśnione już na etapie projektu;
- Często źle dobrane wzory;

Problemy na etapie dokumentowania:

- Zakres analizy wody odbiegający od założeń projektowych (brak rozporządzeń dotyczących zakresu wykonywanych analiz dla konkretnych przedsięwzięć);
- zasoby eksploatacyjne ujęcia – brak w rozporządzeniu jednostki objętości i czasu (zgodnie z definicją wg słownika hydrogeologicznego - m^3/h lub m^3/d), w której ustala geolog zasoby, biorąc pod uwagę ich definicję zawartą w rozporządzeniu, m.in. określone zapotrzebowanie na wodę, a nie maksymalną wydajność uzyskaną pompowaniem; za przyjęciem, że zasoby eksploatacyjne ustalamy w m^3/h , jest przy określaniu kompetencji organów zapis w art. 161 PGiG;

Problemy na etapie dokumentowania:

- W przypadku studni współdziałających, pomijanie koniecznego prowadzenia pompowania zespołowego;
- Brak możliwości prawnych dot. pozyskania informacji o sąsiednim ujęciu w trakcie prowadzonych robót, zmierzających do udokumentowania nowych zasobów ujęcia wód podziemnych;
- Brak wyszczególnienia w rozporządzeniu w sprawie dokumentacji.. rodzaju dokumentacji dotyczącej stref ochronnych ujęć wód podziemnych;

Problemy na etapie dokumentowania:

Strefy ochrony pośredniej (analizy ryzyka)

Dokumentacja hydrogeologiczna, zależnie od celu jej sporządzenia określa w szczególności m.in. granice projektowanych stref ochronnych ujęć wód podziemnych oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych (art. 90 ust. 2 pkt 5 PGiG).

Rozporządzenie w sprawie dokumentacji... określa szczegółowe wymagania dotyczące dokumentacji hydrogeologicznych, ale nie wyszczególnia dokumentacji hydrogeologicznej sporządzonej dla **ustalenia granic stref ochronnych.**

Strefy ochrony pośredniej

W § 6. 1. ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia, część opisowa dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych stanowi, że w przypadku gdy dla ujęcia wód podziemnych istnieje potrzeba ustanowienia strefy ochronnej ujęcia obejmującej teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej w dokumentacji określa się proponowane granice tej strefy oraz przedstawia propozycje zakazów, nakazów i ograniczeń w użytkowaniu gruntów w obrębie tej strefy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.3).

Do **analizy ryzyka** sporządzonej na podstawie Prawa wodnego oraz do **wniosku o ustanowienie strefy** należy dołączyć uaktualnioną dokumentację hydrogeologiczną do wszystkich koniecznych wymogów, określonych w przywołanym rozporządzeniu MŚ (WSA II SA/Po 426/20).

Prawo do informacji geologicznej

W przypadku sporządzenia dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych, która zaktualizuje dokumentację wg aktualnych wymagań prawnych i określi granice projektowanych stref – organ administracji żąda dokumentu potwierdzającego prawo do korzystania z informacji geologicznej, którą wykorzystano przy sporządzaniu dokumentacji/dodatku do dokumentacji. Obowiązek ten został nałożony w § 4 ust. 1 pkt. 1 oraz § 6 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia w sprawie dokumentacji (dokumenty takie powinny stanowić załącznik do dokumentacji).

Doręczenia decyzji (art. 94 PGiG). Przesyłamy kopie decyzji:

- 1) organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego, których terytoriów dotyczy dokumentacja geologiczna;
- 2) właściwemu terenowemu organowi administracji morskiej - jeżeli dokumentacja geologiczna dotyczy obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie - w przypadku dokumentacji hydrogeologicznej;
- 4) pozostałym właściwym miejscowo organom administracji geologicznej, załączając po 1 egzemplarzu dokumentacji geologicznej w postaci papierowej i postaci elektronicznej;
- 5) właściwym miejscowo wojewodom;
- 6) właściwym miejscowo organom nadzoru górniczego.

Dziękuję za uwagę